

Голові разової спеціалізованої
вченої ради
в Національному університеті
«Одеська політехніка»
доктору економічних наук,
професору
Філіпповій С.В.

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, кандидата економічних наук, доцента кафедри міжнародного менеджменту та інновацій Національного університету «Одеська політехніка» Оксани Анатоліївни Ковалик на дисертацію Омеко Андрія Вікторовича на тему «Забезпечення якості систем управління підприємством в умовах діджиталізації бізнес-процесів», подану до захисту в разову спеціалізовану вчену раду Національного університету «Одеська політехніка» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 07 – Управління та адміністрування за спеціальністю 073 – Менеджмент.

Актуальність теми дисертації

Ефективність діяльності сучасного підприємства значною мірою визначається якістю сформованої системи управління, її здатністю забезпечувати обґрунтованість управлінських рішень, узгодженість дій усіх структурних елементів та досягнення визначених цілей. В умовах постійних змін зовнішнього середовища особливого значення набуває не лише результативність окремих управлінських функцій, а й забезпечення цілісності та якості системи управління підприємством.

Одним із ключових чинників трансформації сучасного управління є діджиталізація бізнес-процесів. Застосування цифрових технологій змінює порядок виконання управлінських і операційних процесів, структуру інформаційних потоків, механізми контролю та взаємодію між підрозділами підприємства. Це створює нові можливості для підвищення оперативності, прозорості та обґрунтованості управлінських рішень, але водночас висуває додаткові вимоги до узгодженості та якості системи управління.

Проблема полягає в тому, що цифрова трансформація окремих бізнес-процесів не завжди супроводжується відповідними змінами в системі управління підприємством. Фрагментарність цифрових рішень, недостатня інтегрованість інформаційних потоків, відсутність належного контролю та чітких критеріїв оцінювання можуть знижувати результативність управління. У зв'язку з цим виникає потреба у формуванні цілісного підходу до забезпечення якості системи управління, який враховує взаємозв'язок управлінських процесів із цифровими змінами.

Для українських підприємств актуальність цієї проблеми посилюється необхідністю одночасного забезпечення ефективності, стійкості та адаптивності діяльності в умовах нестабільного середовища та обмеженості ресурсів. У таких умовах якість системи управління стає важливою передумовою не лише підвищення ефективності бізнес-процесів, а й забезпечення здатності підприємства своєчасно реагувати на зміни та використовувати можливості цифрової трансформації.

У цьому контексті тема дисертаційного дослідження є своєчасною, актуальною та має вагоме теоретичне і практичне значення.

Дисертацію виконано згідно тематичних планів НДР Національного університету «Одеська політехніка» за період 2022-2025 рр. У науково-дослідницькій діяльності університету використані наукові результати, що отримані у дисертаційній роботі Омеко А.В., зокрема при виконанні НДР: «Управління інтегрованими високотехнологічними виробництвами з випуску інноваційної продукції для потреб обороноздатності та сталого розвитку України» (№0125U001609, 2025-2028 рр.), де використано концептуальну модель забезпечення якості систем управління підприємством в умовах діджиталізації, яка інтегрує всі ключові управлінські системи через Digital Quality Core та ґрунтується на системному, процесному і каузально-динамічному підходах; «Конкурентна розвідка в бізнес-орієнтованому управлінні інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства стратегічного значення для національної економіки і безпеки держави» (№0119U002005,

2019-2022 рр.), де використано дворівневу аналітичну модель узгодження горизонту діджиталізації, яка інтегрує внутрішню оцінку цифрової зрілості підприємства з аналізом зовнішніх трендів цифровізації в галузі та на ринку; «Організаційне проектування інтеграційних бізнес-структур в національній економіці» (№ 0118U007238, 2019-2023 рр.), де враховано науково-методичний підхід до формування інструментарію організаційно-економічного забезпечення якості систем управління підприємством в умовах діджиталізації бізнес-процесів, який передбачає поетапне формування інструментарію відповідно до логіки етапів забезпечення якості управлінських систем, інтегруючи різні види бізнес-процесів (ключові, допоміжні, управлінські) та реалізуючи два сценарії подвійного впливу діджиталізації (акт впровадження №1605/67-06 від 01.01.2025 р.).

Дисертація є самостійно виконаною працею, в якій викладено авторський підхід щодо забезпечення якості систем управління підприємством в умовах діджиталізації бізнес-процесів, формування та застосування його інструментарію. Всі наукові результати, викладені в дисертації, отримані автором особисто. З наукових публікацій, що видані у співавторстві, в роботі використані лише ті положення, які становлять індивідуальний внесок автора. Конкретний внесок здобувача в цих роботах зазначений в переліку публікацій за темою дисертації.

Нові наукові результати, їх обґрунтованість та достовірність

У процесі дослідження отримано низку нових наукових результатів, що мають теоретичну та прикладну цінність для вдосконалення управління підприємством в умовах діджиталізації бізнес-процесів та забезпечення його якості. Зокрема, запропоновано концептуальну модель забезпечення якості систем управління підприємством в умовах діджиталізації, яка інтегрує всі ключові управлінські системи через Digital Quality Core та три підходи – системний, процесний і каузально-динамічний. Удосконалено модель впливу діджиталізації як каузального чинника на трансформацію бізнес-процесів і

якість систем управління підприємством, що формує процесну архітектуру підприємства та підвищує якість систем управління, відмінностями. Набуло подальшого розвитку трирівнева модель оцінювання цифрової зрілості підприємства. Одержало подальший розвиток науково-методичний підхід до формування інструментарію організаційно-економічного забезпечення якості систем управління підприємством в умовах діджиталізації бізнес-процесів. Одержало подальший розвиток науково-методичний підхід щодо безперервного моніторингу діджитал змін у зовнішньому середовищі і діагностики їх впливу на бізнес-процеси та якість систем управління підприємством, спрямований на формування динамічного інформаційно-аналітичного середовища підтримки управлінських рішень в умовах діджиталізації.

Обґрунтованість отриманих результатів базується на використанні сучасних методів: наукової абстракції, аналізу, синтезу, узагальнення та систематизації – для обґрунтування теоретичних положень, а також для уточнення змісту базових понять; контент-аналізу, логіко-змістовного моделювання, системного та структурно-логічного підходів – для розробки концептуальної моделі забезпечення якості систем управління підприємством в умовах діджиталізації; економіко-статистичного, порівняльного аналізу та графічної візуалізації – для тренд-аналізу напрямків діджиталізації бізнес-процесів; експертного оцінювання та аналізу радарних діаграм можливостей – для формування моделі оцінювання цифрової зрілості підприємства; функціонально-структурного аналізу, проектного моделювання, архітектурного синтезу – для побудови науково-методичного підходу до формування інструментарію організаційно-економічного забезпечення якості систем управління підприємством в умовах діджиталізації бізнес-процесів; системного підходу, декомпозиції, побудови логічної послідовності – для структурування концепту моніторингу цифрових змін та діагностики їх впливу на бізнес-процеси та якість систем управління підприємством; логічний метод – для обґрунтування структури

дослідження, формулювання висновків і оформлення результатів.

Інформаційною базою дисертаційного дослідження є новітні положення економічної науки, праці вітчизняних і зарубіжних науковців, фахівців-практиків з забезпечення якості систем управління підприємством в умовах діджиталізації бізнес-процесів; чинне законодавство і нормативно-правові акти; дані Державної служби статистики України; дані відкритих джерел (аналітичні огляди, звіти, дисертації, матеріали наукових конференцій); звітність підприємств, результати власних досліджень.

Усі аналітичні положення є теоретично обґрунтованими та логічно взаємопов'язаними, а використані методи дослідження відповідають поставленим завданням і доповнюють один одного.

Таким чином, достовірність нових наукових результатів підтверджується як їх емпіричною перевіркою, так і відповідністю сучасним науковим підходам до забезпечення якості систем управління підприємством в умовах діджиталізації. Запропоновані висновки та рекомендації мають прикладну спрямованість і можуть бути використані організаціями різних галузей економіки для підвищення ефективності управління підприємством в умовах діджиталізації.

Повнота опублікування отриманих результатів та наявність достатньої кількості наукових публікацій

За темою дослідження опубліковано 9 наукових праць, з яких 5 статей у фахових виданнях, 4 – у матеріалах і тезах конференцій. Загальний обсяг публікацій складає 7,53 д.а., з яких 5,03 д.а. належать особисто автору.

Основні положення, а також отримані результати і висновки дисертаційної роботи доповідалися на таких наукових конференціях: міжнародній науково-практичній конференції «Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання», Сумський державний університет (м. Суми, 2024 р.); VI всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми

менеджменту та публічного управління в умовах сучасних викликів», Західноукраїнський національний університет (м. Тернопіль, 2025 р.); науково-педагогічному стажуванні «Інноваційні освітні технології: європейський досвід та його впровадження в підготовку фахівців з економіки та управління» (м. Рига, 2025 р.); VII міжнародній науковій конференції «Сучасний менеджмент економічних систем в координатах парадигми сталого розвитку», Національний університет «Одеська політехніка» (м. Одеса, 2025 р.)

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Враховуючи численні позитивні сторони дисертаційного дослідження, необхідно звернути увагу на такі дискусійні моменти:

- у табл. 1.1 (стор. 43), що відображає роль бізнес-процесів за рівнями управління, простежується системність і логічність. Разом з тим, окремі функції (зокрема адаптаційна на стратегічному рівні та стабілізаційна на операційному) мають часткову змістову близькість, що може ускладнювати їх чітке розмежування у практичному застосуванні;

- у табл. 1.3 (стор. 47), де представлено критерії оцінювання організації бізнес-процесів, доцільно було б більш чітко розмежувати критерії «структурованість» та «стандартизація», оскільки в окремих аспектах їх зміст частково дублюється, що може створювати методичну невизначеність;

- у тексті підрозділу 3.2 та в таблиці 3.1 (стор. 169) «Етап 1 – цифрова діагностика стану підприємства» недостатньо чітко розмежовано, які саме показники використовуються для оцінки діджитал-зрілості підприємства. Зокрема, у графі «аналітичні інструменти» наведено широкий перелік методів (Digital Maturity Model, KPI Map, Gap-аналіз), однак не пояснено, які з них є базовими, а які допоміжними для первинної діагностики;

- на рисунках 3.6–3.8 (стор. 163, 165, 167) простежується певна повторюваність опису сценаріїв діджиталізації (сценарій 1 і сценарій 2), однак не завжди чітко показано їх відмінність для основних, допоміжних та

управлінських процесів;

- представлена на рис. 3.1 (стор. 141) концептуальна модель забезпечення якості систем управління є цілісною та комплексною і відображає сучасне розуміння забезпечення якості систем управління. Водночас модель могла б бути ще більш досконалою за умови чіткого розмежування характеристик якості управління та цифрових чинників і інструментів, що забезпечують її формування. Це посилило б методологічну чіткість і практичну цінність запропонованої моделі.

Загальний висновок

Разом із тим, зазначені дискусійні питання жодним чином не знижують рівня наукової новизни та значущості дисертаційного дослідження.

Дисертаційна робота Омеко Андрія Вікторовича на тему «Забезпечення якості систем управління підприємством в умовах діджиталізації бізнес-процесів», відповідає вимогам цієї спеціальності, а також критеріям, визначеним пунктами 5–9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Омеко Андрій Вікторовича заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент.

Офіційний рецензент:

кандидат економічних наук, доцент
кафедри міжнародного менеджменту та інновацій
Національного університету «Одеська політехніка»

Оксана КОВАЛИК